

Den studerendes læring i praktikken

OPGAVE - MODUL 1 PÅ PRAKTIKVEJLEDERUDDANNELSEN

AFLEVERET AF: Tina Bech Pedersen
STUDIENR.: 106252
VEJLEDER: Birthe Juhl Clausen
ANSLAG: 10.565 ekskl. forside

Problemformulering

Pædagoguddannelsen er over 100 år gammel i Danmark, i gennem alle disse år har den løbende ændret sig, men praktikken har altid været en væsentlig del af uddannelsen, hvor de studerende er indgået, enten i lønnede praktikker, som en del af normeringen eller i SU-finansierede praktikker udover normeringen.

I den aktuelle uddannelsespolitiske debat, diskuteres specielt uddannelsens lønnede praktikker og om hvorvidt den ene eller de begge skal gøres SU-finansierede og hvilken virkning dette vil have på den studerendes læringen i praktikken.

Praktikken skal i kombination med uddannelsens teoridel bidrage til, at de studerende udvikler kompetencer inden for et relativt bredt pædagogisk professionsfelt *"... at varetage de udviklings-, lærings- og omsorgsopgaver, der er forbundet med pædagogarbejdet indenfor et bredt arbejdsfelt."*¹

Den viden og erfaring der opnås gennem uddannelsen, skal kunne anvendes bredt inden for hele professionsfeltet.

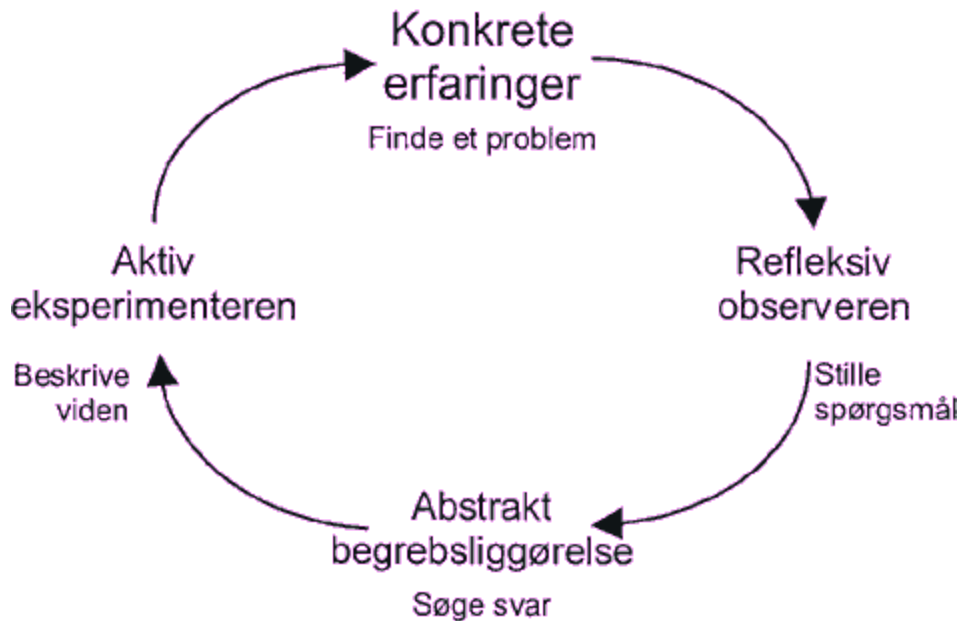
Praktikken skal således efter min mening bidrage til at den studerende lærer nogle af de, for fagets udøvelse, væsentlige kompetencer, som kan være vanskelige at beskrive og gøre til genstand for teoretisk indlæring.

Problemstilling

Hvordan kan jeg som praktikvejleder være fremmende for den studerendes læring i praktikken?

Præsentation af teori

David A. Kolb (født 1939) er professor og pædagogisk teoretiker. I 70'erne udviklede Kolb i samarbejde med Ron Fry teorien om: "the Experiential Learning Model (ELM)"². Læringscirklen er et element i Kolbs ELM og består af fire elementer, som her er vist i en figur³:

Disse 4 elementer er essensen i læringscirklen man kan starte i hvilken som helst af elementerne men typisk starter man i en konkret erfaring.

Den første fase præges altså af erfaring. Når man har fået sine erfaringer, kan man begynde at reflektere over, hvad det var, der skete og hvorfor. I tredje fase, den begrebsdannende fase, forsøger man at skabe en teori på

2 http://en.wikipedia.org/wiki/David_A._Kolb

3 http://www.google.dk/imgres?imgurl=http://www.lillearden.dk/hjv/paed/foto/kolbs.gif&imgrefurl=http://www.lillearden.dk/hjv/paed/laer.html&h=307&w=473&sz=6&tbnid=I1Sx3upztOrNEM:&tbnh=84&tbnw=129&prev=/images%3Fq%3Dkolbs%2B%25C3%25A6ringscirkel&zoom=1&q=kolbs+l%C3%A6ringscirkel&hl=da&usg=__mXdsjk9CgZNVsZyQb3hdOa59tew=&sa=X&ei=6DONTNnzBs26OIGCjb0K&ved=0CCYQ9QEwBA

baggrund af ens konkrete erfaringer. Først når man har gennemgået disse tre faser, er man ifølge Kolb klar til at opstille sit eget forsøg, hvorefter læringscirklen starter forfra. Kolb mener, at man må gennemgå hvert enkelt af disse fire stadier for at kunne komme til det næste.

Kolb hævder at alt væsentlig læring er erfaringsbaseret. Grundstenen i teorien om erfaringsbaseret læring er, at læring aldrig er færdigudviklet men hele tiden kan omformes gennem nye erfaringer. Heraf følger, at når der skal læres noget nyt er det ikke kun nye erfaringer, der skal indpodes men også gamle som skal afkodes.

Kolb skriver om et ideal der er vanskeligt at nå, da det indebærer at man handler og reflekterer på samme tid:

*"Nye erkendelser, færdigheder eller holdninger opnås gennem konfrontation mellem fire former for erfaringsbaseret læring. For at være effektive har de lærende brug for fire forskellige evner – evnen til KONKRET OPLEVELSE, til REFLEKTERENDE OBSERVATIONER, til ABSTRAKT BEGREBSLIGGØRELSE og til AKTIV EKSPERIMENTEREN. Det vil sige at de skal være i stand til at involvere sig selv fuldt ud, åbent og uden fordomme i nye oplevelser (konkret oplevelse). De skal være i stand til at reflektere over og observere deres oplevelser fra mange perspektiver(reflekterende observationer). De skal være i stand til at skabe begreber som integrerer deres observationer i logisk holdbare teorier(abstrakt begrebsliggørelse) og de skal være i stand til at bruge disse teorier til at træffe beslutninger og løse problemer(aktiv eksperimenteren)."*⁴

Erfaringsbaseret læring er en proces i menneskets tilpasning til de sociale og fysiske omgivelser, hvor læring sker gennem følelser, adfærd, sanser og tænkning, og både gennem perception og kognition. Kolb beskriver læring som **den** absolut vigtigste proces i den menneskelige tilpasning⁵, for at der

4 Illeris(2000) s. 57

5 Illeris(2000) s. 59

kan finde læring sted, må der være en udveksling mellem personen og omgivelserne.

Kolb skriver:

*"Erkendelse er resultatet af transaktion mellem social og personlig erkendelse. Det første er (...) den civiliserede objektive akkumulation af tidligere menneskelig kulturel erfaring, hvorimod den sidste er akkumulation af individets subjektive livserfaringer. Erkendelse er et resultat af transaktion mellem disse objektive og subjektive erfaringer i en proces der kaldes læring."*⁶

Det vil sige at ophobning af tidligere erfaringer i omgivelserne og ophobning af egne livserfaringer tilsammen skaber konteksten for læring.

Etienne Wenger(født 1952) er selvstændig forsker, forfatter, konsulent og foredragsholder, som er kendt for sin teori om situeret læring(udarbejdet i samarbejde med Jean Lave) og senest sit arbejde i "Praksisfællesskaber. Læring, mening og identitet."

Teorien bag praksisfællesskaber bygger på, at læring skal sættes i forbindelse med levede erfaringer. Læring ligger i alle de aktiviteter, en person beskæftiger sig med.

Wengers fokus er på læring gennem social deltagelse, det handler om at være deltagende i sociale fællesskaber, og med deltagelse menes at være aktiv i fællesskabets praksisser og konstruerer identiteter ift. fællesskaberne.⁷

Wenger har opstillet følgende model for at kunne beskrive social deltagelse som en lærings- og erkendelsesproces:

6 Illeris(2000) s. 63

7 Wenger(2006) s 14-15

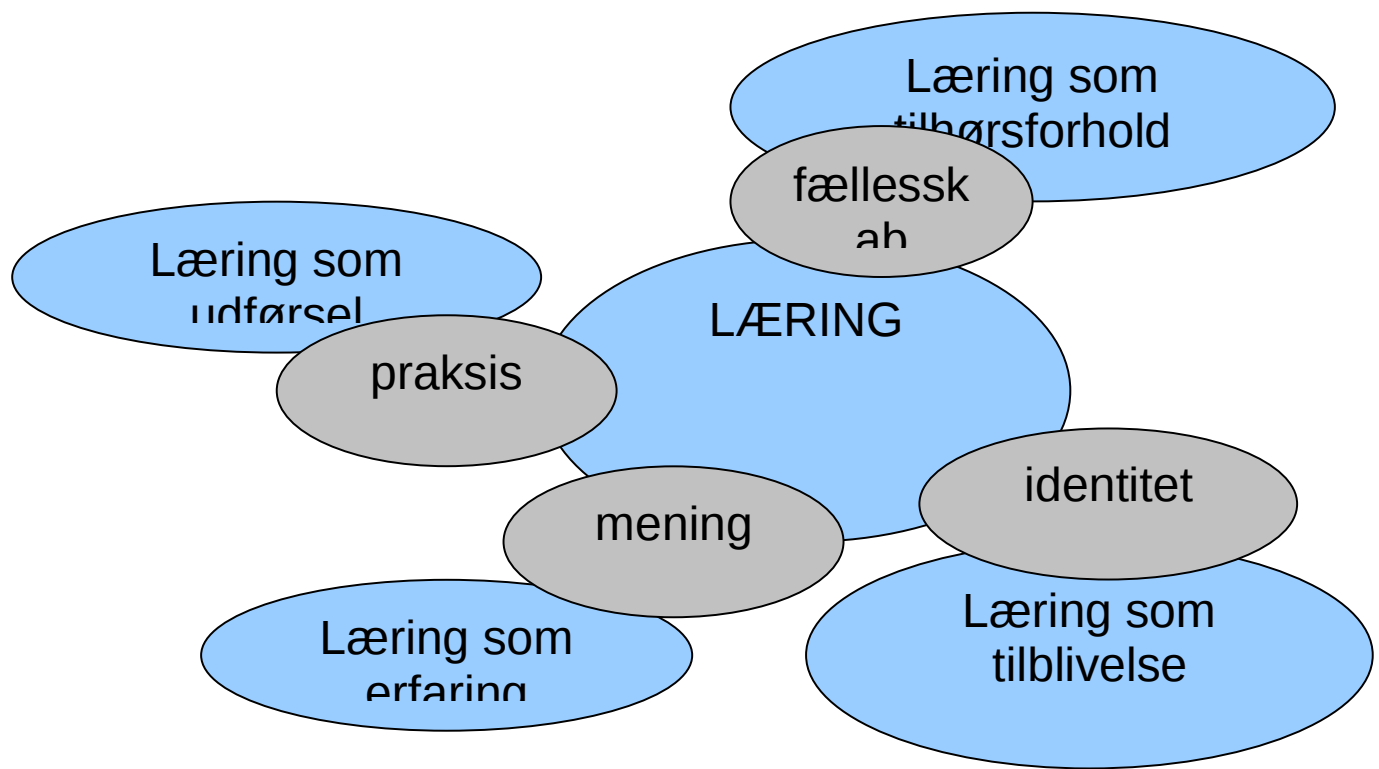

Fig. 1 Komponenter i en social teori om læring

Mening: evne til at opfatte vores liv som meningsfuldt både individuelt og kollektivt.

Praksis: Fælles historiske og sociale ressourcer, rammer og perspektiver som støtter et gensidigt engagement i handling.

Fællesskab: Den sociale konfiguration hvor handlinger anses som værdifulde og deltagelse anses som en kompetence.

Identitet: Læring ændrer hvem vi er og skaber forbindelse til vores fællesskaber.

Der er mange måder at være deltager på i en social sammenhæng, når man skifter placering og agerer, er det en del af læringen og udviklingen, der er samspil mellem de nyankommne og veteranerne i et praksisfællesskab og dette giver plads til magtrelationer.

For at individerne skal finde læring, er de nødt til at engagerer sig i fællesskabet, og hvis fællesskabet skal leve, så er det nødt til at udvikle sig og sikre, at der kommer nye medlemmer til, når andre går ud. For at kunne engagerer sig må den studerende kunne se det meningsfulde ved at være deltager, er der ikke nogen mening, vil engagementet falde. Fællesskabet udvikler det sig hele tiden, dette sker gennem meningsforhandlinger, nye bliver forhandlet og gamle bliver genforhandlet, livet er i den forstand en konstant meningsforhandlingsproces⁸.

Når den studerende deltager i sociale fælleskaber omfatter deltagelsen hele personen(følelser, krop, bevidsthed og sociale relationer), gennem relationerne konstitueres en deltagelsesidentitet. Den studerende har forskellige identiteter til de forskellige fælleskaber, som han/hun indgår i, hvert praksisfællesskab skaber sine egne relationer. For at kunne finde mening i forbindelse med deltagelse må den studerende også tingsliggøre oplevelserne ved at gøre dem til objekter(oplevelsen får en form), at beskrive oplevelserne som objekter, gør det lettere at have fokuspunkter ved meningsforhandlingerne. Tingsliggørelse og deltagelse forudsætter hinanden, for at kunne tingsliggøre noget, er der nødt til at have foregået en deltagelse, der har skabt noget at tingsliggøre. På den anden side, så kræver deltagelsen, at samspil og meninger bliver koordineret. Der er derfor ingen deltagelse uden tingsliggørelse.⁹

8 Wenger(2006) s 67

9 Wenger (2006) s 66-88

For at være i et praksisfællesskab, må man udvise engagement, det er okay at deltage perifert, Wenger kalder det for *legitim perifer deltagelse*¹⁰ men der skal udvises vilje til at deltage.

Praksisfællesskaber skal ikke ses som isolerede fra omverden men tæt forbundet med andre praksisfællesskaber. En person er i mange praksisfællesskaber og tilhører derfor ikke kun et bestemt, alligevel er der grænser, som adskiller et fællesskab fra et andet. Denne grænse kan udelukke nogen som ønsker at være deltager men den kan også frastøde, så lysten til at deltage ikke er der. At være i et praksisfællesskab er en udvikling af mennesket, det er ikke kun viden på et bestemt område, men giver også meningsfuldhed og er identitetsopbyggende.

Teorien i praksis som praktikvejleder

Det er vigtigt at tilrettelægge dagligdagen således at refleksioner over egen og andres praksis bliver en del af denne, dette gøres bedst efter min mening ved at det er legalt at stille spørgsmålstegn(begge veje) ved de ting vi gør i dagligdagen, i vejledningstimerne gøres det ved at gøre brug af praksisfortællinger i Kari Hauge stil da dette sætter fortælleren i fokus og dermed øger potentialet for læring.

Det er også vigtigt at sørge for at den studerende har adgang til deltagelse i den pædagogiske dagligdag således at han/hun ikke kun er observatør, men kan gøre sig sine egne erfaringer som giver potentiale for læring.

Konklusion

For at kunne fremme læringen er der efter min mening en række ting der er vigtige, bl.a.:

- at hele huset er inkluderende medfører at den studerende bliver husets studerende og ikke kun vejlederens, det er godt fordi den studerende dermed hurtigere bliver en del af personalegruppen hvis denne føler at alle medarbejdere følger op på episoder i løbet af dagen

med spørgsmål til den studerendes praksis og gøremål.

- afstemme hinandens(henholdsvis husets og den studerendes) forventninger allerede ved for-besøg, da dette giver mulighed for at begge kan forberede sig på, hvad der forventes på "begge sider af bordet" og også her at få formidlet hos os ses forskellighed som en positiv ting.
- Være bevidst om at der i vejleder/studerende-relationen er tale om et magtforhold som på en måde er meget uhensigtsmæssigt da det er vigtigt at få skabt et tillidsforhold til den studerende så denne er åben og ærlig omkring de ting som er svære.
- Ved at den studerende kan få overdraget (eller selv opsøge) flere og flere komplekse og ansvarsfulde arbejdsopgaver som perioden skrider frem dette øger fællesskabsfølelsen og dermed også potentialet for læring.

Litteraturliste

1. http://en.wikipedia.org/wiki/David_A._Kolb
2. BEK nr. 220 af 13/03/2007, kap 1, § 1
3. Illeris, Knud(red.) (2000, 1. udg.) "**Tekster om læring**". Roskilde Universitetsforlag – heraf kap. 5
4. Wenger, Etienne(2006) "**Praksisfællesskaber.**". Hans Reitzels Forlag A/S – heraf s.15-29 og 59-113
5. Oplæg d. 3/9 v/Gert Oluf Hansen (Power Point ligger på intranet)
6. http://www.google.dk/imgres?imgurl=http://www.lillearden.dk/hjv/paed/foto/kolbs.gif&imgrefurl=http://www.lillearden.dk/hjv/paed/laer.html&h=307&w=473&sz=6&tbnid=I1Sx3upztOrNEM:&tbnh=84&tbnw=129&prev=/images%3Fq%3Dkolbs%2BI%25C3%25A6ringscirkel&zoom=1&q=kolbs+I%C3%A6ringscirkel&hl=da&usg=__mXdsjk9CgZNVsZyQb3hdOa59tew=&sa=X&ei=6DONTNnzBs26OIGCjb0K&ved=0CCYQ9QEwBA